

PM Rotel I, Rotel VII (Dnr KS 2021/793)

En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 8 oktober 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Erik Slottner anför följande.

Ärendet

En särskild utredare tillsattes av regeringen den 21 november 2019 med uppdraget att göra en översyn av regelverket för ordningsvakter i syfte att föreslå moderniseringar och effektiviseringar samt att anpassa det till dagens förhållanden. Utredningen skulle också se över vissa frågor kring lämplighetsprövningen av personal hos auktoriserade bevakningsföretag. Enligt utredningens förslag ska en ny ordningsvaktslag och en ny ordningsvaktsförordning träda i kraft den 1 juli 2023. Genom den nya lagen och förordningen upphävs lagen (1980:578) om ordningsvakter och ordningsvaktsförordningen (1980:589).

Stockholms stad har fått ärendet på remiss för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, kulturnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Business Region AB.

Idrottsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande och Stockholm Business Region AB har svarat genom Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret välkomnar en förändring av regelverket och att utredningen erkänner vikten av det brottsförebyggande arbetet ordningsvakter utför. Ordningstvakternas utökade befogenheter välkomnas, men viss kritik riktas mot att avlasta polisen är mer centralt än samhällsnyttan av förändringsförslagen.

Idrottsförvaltningen har inget att erinra mot utredningens förslag och förväntar sig ordningstvakternas assistans vid behov när polis inte kan ansluta.

Kulturnämnden anser att positiva förändringar föreslås för deras verksamheter och menar att utökat ansvar för ordningstvakter är bra.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd välkomnar att förslagen i utredningen leder till en anpassning till dagens krav på hur ordningstvakter kan användas samt att

kommuner fortsatt kommer att få ta kostnader för att upprätthålla allmän ordning i offentliga miljöer.

Skärholmens stadsdelsnämnd är positiv till förslagen i utredningen samt att ordningsvakterna även i fortsättningen tillåts öka den lokala närvaron av uniformerad personal.

Östermalms stadsdelsnämnd är positiv till en modernisering av lagen som gör det lättare att möta dagens behov.

Stockholms Stadshus AB är positivt till utredningens förslag och att ett mer flexibelt regelverk möjliggör ökad närvaro och synlighet vilket leder till en ökad upplevd trygghet.

Våra synpunkter

En uppdaterad lagstiftning är välkommen och välbehövlig. Det är bra förslag till ändringar som presenteras men det är inte tillräckliga förändringsförslag utredningen kommer fram med.

Stockholms stads ordningsvakter gör ett gediget arbete med att upprätthålla lag och ordning. Stadens cirka 170 ordningsvakter gjorde under förra året nästan 115 000 ingripanden av olika karaktär. Det är inte obetydligt efter resultaten av den utvärdering staden låtit göra av Stockholmsmodellen tillsammans med Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Malmö Universitet. Utvärderingen understryker att ordningsvakter ökar tryggheten både för boende och näringsidkare i områden där de verkar. Utredningen ger ett tydligt erkännande till det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete som ordningsvakterna bidrar till. Därtill understryker utredningen att det är bra och viktigt att ordningsvakternas utbildning blir mer omfattande, från 80 timmar till minst 160 timmar. Redan idag får de ordningsvakter som arbetar på stadens uppdrag kompletterande utbildning för att kunna utföra ett gott trygghetsfrämjande arbete.

Ordningsvakterna gör likt påtalat ett viktigt jobb men, vi är fast övertygade om att det är polisen som ska ha huvudansvaret för tryggheten i Sverige, inte ordningsvakterna. Samtidigt har Stockholm idag färre poliser i yttre tjänst än år 2015 och under flera års tid kan vi se en utveckling där fler och fler känner sig otrygga i sin vardag i Stockholm.

Ordningsvakterna är ett viktigt verktyg vi kommuner har för att upprätthålla lag och ordning på allmän plats vilket i sin tur leder till en ökad trygghet. Den önskan som vi framfört om att större delar av kommuner ska kunna bli LOV§3-områden hör sammas exempelvis inte av utredningen vilket är beklagligt. Istället sätter förslagen som föreslås både kommuner och polismyndigheten i administrativa problem. Det är fortsatt så att förordnanden max kan vara tre år. Fem år hade minskat den administrativa bördan för båda parter. Det är också lämpligt med längre förordnanden för att på riktigt kunna göra skillnad till det tryggare på platser där behov finns.

Det föreslagna regelverket hade kunnat vara tydligare och lämnat mindre utrymme för tolkningar från fall till fall om vad som till exempel utgör ett behov, eftersom det finns risk för lokala variationer i tillämpningen och att tillståndsgivningen blir mer restriktiv än vad som är utredningens intention. I förordningstexten bör även framgå att handläggningstiden ska vara skyndsam.

Även större befogenheter för ordningsvakterna har efterfrågats av staden. Den betydande förändring som föreslås är att ordningsvakter ska kunna transportera omhän-

dertagna personer. Det är såklart välkommet men, som stadsledningskontoret påpekar verkar syftet främst vara att avlasta polisen. Syftet borde snarare vara att skapa trygghet för de personer som bor eller vistas i Stockholm och Sverige. Därför är det även beklagligt att registerkoll enligt säkerhetsskyddslagen föreslås slopas, vilket även branschorganisationer påpekat, även om det är positivt att spaningsuppgifter som används i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet ska få användas i lämplighetsprövningen vid förordnande av ordningsvakter så att exempelvis eventuella kopplingar till organiserad brottslighet framkommer. Ett sätt att öka tryggheten, och samtidigt avlasta polisen, är att ge ordningsvakter samma befogenhet och skyldighet som polisen att göra orosanmälningar när man påträffar unga som far illa. Ordningsvakter bör även i livräddande syfte kunna ge naloxon vid opioidöverdoser, i linje med det tillkännagivande som gjorts av en enig riksdag. Det är viktigt att ordningsvakter får den utbildning som krävs för att kunna utöva sina vidgade befogenheter. En försöksverksamhet vid Beroendemedicin Stockholm prövas just nu av etikprövningsnämnden.

Stockholms stad vill bidra till ett tryggare samhälle, staten och regeringen ber också om kommunernas hjälp, samtidigt får vi inte bidra fullt ut med de föreslagna ändringarna i denna utredning. Vi hade gärna sett att utredningen gett bättre förutsättningar för ändamålsenligt användande.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 6 oktober 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR OCH ERIK SLOTTNER

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Torun Boucher(V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna yttrandet
2. Därutöver anföra följande

Vi ställer oss kritiska till att ordningsvakter föreslås få utökad befogenhet som att exempelvis transportera personer. Vi menar att polismyndigheten är den myndighet som ska utföra polisiära uppgifter i Sverige och att det är direkt olämpligt att privata företag ska utföra polisiära uppgifter på uppdrag en av kommun. Ordningsvakterna arbetar idag på uppdrag av kommunen, det är viktigt att komma ihåg att uppdraget främst är att öka tryggheten för invånarna och inte vara polisens högra hand. Polisen innehar det statliga våldsmonopolet i Sverige och har därför utbildning, träning och genomgår särskilda provningar för det. Att ordningsvakter ska ta över när det gäller ingripande är särskilt allvarligt då det rör sig om att bemöta människor

med missbruksproblem, psykiska sjukdomar och så vidare som har behov av att bemötas av personer som kan genomföra omhändertagande på ett korrekt och etiskt sätt. Dessa ingripanden handlar om att möta människor i mycket svåra situationer och inte en uppgift som kan skötas av vem som helst. Det är redan idag ett problem med att polisen inte alltid klarar av dessa ingripanden och där behövs mer utbildning och förbättrade arbetssätt, inte en försämring i dessa avseenden. Att transportera en socialt utsatt person vidare till exempelvis vård bör snarare göras av utbildad vårdpersonal än ordningsvakter.

Ett av förslagen i utredningen är att tydliggöra användningen av ordningsvakter i trygghetsskapande och brottsförebyggande syfte. Vi ställer oss kritiska till att detta förordas, då det bland annat i den utvärderingen som gjorts av stadens satsning på ordningsvakter framgår att forskningen på ordningsvaktens eventuella effekter på tryggheten är begränsad. Dock anser vi att det är positivt att ordningsvakter får skyldighet att göra orosanmälningar och möjlighet att ge Naloxon vid överdoser.

Slutligen ställer vi oss mycket kritiska till den senaste tidens utveckling där ordningshållningen på allmän plats överläts till privata vaktbolag, så som sker i Stockholm. Att kommunerna har ordningsvakter är en följd av att polisen av olika anledningar inte lever upp till det ansvar de har, för att kompensera detta ska inte resurser tas ur den kommunala budgeten avsatt för välfärden, som kommunerna är ansvarig för. Stadsledningskontoret lyfter i sitt remissvar också denna problematik om vem som ska bära kostnaden för polisiära ansvarsområden. Det är mycket problematiskt att mer och mer resurser läggs på kommunala ordningsvakter samtidigt som budgeten för förebyggande verksamheter som riktar sig till barn och unga minskar. Vi vill vända utvecklingen genom att tillföra mer resurser till hela socialtjänsten samt andra förebyggande verksamheter så som tidigt föräldrastöd, öppna förskolor, fältassistenter och fritidsverksamheter för unga.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Vi välkomnar att regeringen har tillsatt en utredning för att modernisera lagstiftningen om ordningsvakter så att den speglar samhällsutvecklingen bättre. Det är behövt särskilt med tanke på att inga större förändringar har gjorts sedan Lagen om ordningsvakter trädde ikraft 1 januari 1981. Utredningen som vi har fått ta del av är omfattande och berör viktiga områden.

En anledning till att alltför många kommuner och regioner anlitar ordningsvakter för synlig närvaro i offentliga miljöer i syfte att öka tryggheten, handlar om att det finns för få poliser. Under de moderatledda regeringarna gjordes rejäla nedskärningar på antalet platser på polisutbildningen. Väst var det mellan åren 2008 och 2010 då antal platser minskades med över 90 procent, från 1708 platser år 2008 till 141 platser 2010. Nedskärningarna gjordes i ytterligare några år trots att det fanns stora behov av att ersätta de 400-500 poliser som går i pension varje år.

Utvecklingen har vänt sedan några år tillbaka och antalet utbildningsplatser har utökats sedan dess. Vi välkomnar regeringens största polissatsning på 20 år. Det finns ett stort behov av fler poliser som upprätthåller lag och ordning i vårt land. Vi delar Polisförbundets uppfattning som framförs i deras remissvar: *”Staten måste återta sitt fulla ansvar genom fortsatta satsningar på polisen för att råda bot på polisbristen. Ordningsvakter ska inte bara i teorin utan också i praktiken vara ett komplement till poliser, inte ett substitut för poliser.”*

Vi är av den uppfattningen att ordningsvakter kan bidra till att öka tryggheten i ett område förutsatt att ordningsvakter används på rätt sätt. Samt om ordningsvakterna ges förutsättningar att kunna fullfölja sitt uppdrag. Utbildning är en viktig faktor för att skapa förutsättningarna. Utredningen föreslår att utbildningen ska förlängas, vilket vi tycker är bra. Men vi anser att de föreslagna timmarna inte räcker. Utan det behövs en mycket längre utbildning med tanke på utredningens föreslår ordningsvaktarnas uppdrag och mandat ska utökas. Vi är helt eniga med Polisförbundet om att utbildningstiden behöver förlängas. Här kan Stockholms

stad tjäna som modell när man ska förlänga utbildningarna. Staden har valt att erbjuda fler utbildningstimmar till de mobila ordningsvakter som staden anlitar. Syftet är att säkerställa att ordningsvakterna kan möta olika typer av människor i olika skeenden. Utbildningsmoment som rör socialtjänst, konflikthantering, lika behandling och antidiskriminering är viktiga att alla ordningsvakter tar del av oavsett var på fält de kommer att arbeta.

Därutöver anser vi att registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen ska fortsätta göras hos Säkerhetspolisen. Bland annat har Säkerhetsföretagen och Transportarbetareförbundet lyft att risken för att bevakningsföretag infiltreras ökar om kravet på medborgerlig pålitlighet tas bort och ingen kontroll sker hos Säkerhetspolisen. Vi delar den uppfattningen. I en tid då samhället behöver stärka arbetet för att motverka den organiserad brottslighet är det inte läge att luckra upp kontrollerna. Istället måste man säkerställa att man har täppt till alla möjligheter för kriminella att infiltrera viktiga tjänster som ska upprätthålla den allmänna ordningen.

Beklagligt nog har utredningen inte föreslagit att ordningsvakter ska kunna verka i större geografiska områden. Vi önskar att frågan ändå lyfts och kommunernas önskemål hörsammas. Vi har all förståelse för att hela Stockholm inte kan klassas som ett område men det är inte heller rimligt att Stockholm ska behöva ha flera tillstånd för en stadsdel. Lapptäcket som har uppstått i och med att tillstånd inte ges för större områden begränsar och ibland försvårar stadens trygghetsarbete.

I arbetet framåt med den nya lagen behöver Polisens och Polisförbundets åsikter hörsammas. Vidare vill vi påminna om att det är viktigt att inte lämpa över alltför många uppgifter som idag åligger polisen på enskilda privata företag. Det är samhällets ansvar att säkra medborgarnas trygghet. För oss är det viktigt att polisens lokala närvaro inte minskar. Om något, behöver den öka. Det är vad medborgarna och vi önskar.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

En särskild utredare tillsattes av regeringen den 21 november 2019 med uppdraget att göra en översyn av regelverket för ordningsvakter i syfte att föreslå moderniseringar och effektiviseringar samt att anpassa det till dagens förhållanden. Utredningen skulle också se över vissa frågor kring lämplighetsprövningen av personal hos auktoriserade bevakningsföretag.

Utredningen föreslår att ordningsvaktens uppdrag ska vara att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet, vilket innebär att användningen av ordningsvakter i trygghetsskapande och brottsförebyggande syfte tydliggörs. Enligt utredningens förslag ska alla som vill använda ordningsvakter, till exempel kommuner, kunna ansöka om tillstånd för det hos Polismyndigheten och tillståndsbeslutet föreslås kunna överklagas. Utredningen föreslår att den enskilde ordningsvaktens förordnande särskiljs från tillståndet att ha ordningsvakter på en viss plats eller i en viss verksamhet. Genom att besluta om tillstånd för all användning av ordningsvakter menar utredningen att Polismyndigheten får en bättre överblick och kan lättare leda och kontrollera ordningsvaktens arbete. Ordningsvakter föreslås även tillföras några nya arbetsuppgifter och utökade befogenheter i syfte att avlasta polisen. För att klara av sitt uppdrag föreslås ordningsvaktens utbildning bli längre och innehålla fler moment. Det föreslås också att spaningsuppgifter som används i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet bör få användas i lämplighetsprövningen vid förordnande av ordningsvakter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, kulturnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Business Region AB.

Idrottsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande och Stockholm Business Region AB har svarat genom Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar en förändring av regelverket för ordningsvakter och menar att det är nödvändigt att modernisera och anpassa lagstiftningen utifrån de förutsättningar som finns idag. Det nu gällande och 40 år gamla regelverket, inklusive tolkningen av detsamma, hämmar en effektiv och ändamålsenlig användning av ordningsvakter på flera sätt och har många brister. Stadsledningskontoret ser därför flera fördelar med förslaget till nytt regelverk jämfört med det som finns idag, men ser också saker i förslaget som kan tydliggöras eller där ytterligare överväganden behöver göras.

Stadsledningskontoret ser positivt på att utredningen ger ett tydligt erkännande till det brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete som ordningsvakter bidrar till redan idag och att utredningen föreslår att detta ska utgöra en grund för tillståndsgivningen i fortsätt-

ningen. Stadsledningskontoret anser också att det är bra att förslaget om ett nytt tillståndsförfarande ger en aktör som Stockholms stad möjlighet att ansöka om tillstånd att använda ordningsvakter samt att tillståndsbesluten går att överklaga av verksamhetsutövaren. Det är i hög grad rimligt att den enskilde ordningsvaktens förordnande särskiljs från det tillstånd som söks.

Stadsledningskontoret välkomnar särskilt utredningens förslag om att ordningsvakter ska kunna användas mer flexibelt, dvs. där de behövs, på fler platser och inom större geografiska områden, och menar att det också behöver avspeglas och tillämpas i Polismyndighetens faktiska tillståndsgivning. Här anser stadsledningskontoret att det föreslagna regelverket hade kunnat vara tydligare och lämnat mindre utrymme för tolkningar från fall till fall om vad som till exempel utgör ett behov, hur många ordningsvakter som är en rimlig nivå, hur stort det geografiska området kan vara samt vilka kriterier som ska uppfyllas för att polisens ledning och kontroll ska anses tillfredsställande. Det finns risk både för lokala variationer i tillämpningen och att tillståndsgivningen blir mer restriktiv än vad som är utredningens intention.

Stadsledningskontoret vill här förmedla att kommuner har god lokal kännedom och kunskap om den verkliga problembild som finns inom dess geografiska område och att det bör vara den bredare lägesbilden som den sökande aktören förmedlar för ett område eller en verksamhet som är i fokus för behovsbedömningen. Den lokala lägesbilden kan också variera stort under ett dygn och över tid. Om tillstånden på samma sätt som är fallet idag ges med villkor kring exempelvis klockslag och snävt geografiskt avgränsade områden begränsas möjligheten till en ändamålsenlig användning av ordningsvakter. Stadsledningskontoret anser också att det i förordningstexten bör framgå att handläggningstiden för tillståndsgivningen ska vara skyndsamt.

Med nuvarande regelverk finns många områden inom staden där ordningsvakter får verka utan att behöva ansöka om förordnande, så kallade 2§ LOV-områden. Med det föreslagna tillståndsförfarandet gör stadsledningskontoret bedömningen att när tillstånd behöver sökas för att ha ordningsvakter på dessa platser kommer den administrativa bördan kraftigt öka för både staden och Polismyndigheten och tillstånden kan dessutom komma att omgärdas av olika villkor eller avslås. Stadsledningskontoret hade gärna sett att fler möjligheter till tillståndsfri användning hade utretts utöver de nu föreslagna, främst för att hålla nere administrativa kostnader hos samtliga parter. Av liknande skäl anser stadsledningskontoret att tillstånden bör kunna ges för längre tid än tre år. På många platser är det rimligt att tro att ordningsstörningar och otrygghet inte försvinner på några få år och tillstånd om exempelvis fem år hade avsevärt minskat den administrativa bördan och sparat kostnader för både den sökande parten och Polismyndigheten.

Stadsledningskontoret är i grunden positiv till att ordningsvakterna får fler befogenheter men menar att utredningen i denna fråga har ett ensidigt fokus på hur ordningsvakterna kan avlasta polisen snarare än att se till den större samhällsnyttan i sina förslag. Stadsledningskontoret hade gärna sett att fler ordningshållande uppgifter i syfte att uppnå ökad trygghet på allmän plats hade utretts.

Stadsledningskontoret vill i detta sammanhang dock understryka att när ordningsvakter får befogenheter och uppgifter som idag är förbehållna polisen är det användarna av ordningsvakter, och därmed i stor utsträckning kommuner och regioner, som får bära den finansiella bördan. Stadsledningskontoret ser också en risk att polisen som regel snarare än undantag kommer nyttja möjligheten att det är kommun- eller regionfinansierade ordningsvakter som, på de platser de verkar, utför dessa uppgifter. Stadsledningskontoret tycker inte att utredningen varit tillräckligt rättvisande i att belysa de ekonomiska konsekvenserna för kommuner och regioner utan huvudfokus är påverkan på de statliga aktörerna. I utredningen presenteras en besparing för Polismyndigheten när de inte längre behöver transportera omhändertagna personer men i själva verket skulle en del av kostnaden överföras på den som anlitar ordningsvakterna, till exempel regioner och kommuner. På samma sätt utgör förslaget om att Polismyndigheten ska få full kostnadstäckning för RAKEL-terminaler en ytterligare ekonomisk

belastning för användaren av ordningsvakter. Frågan om hur kommuner och regioner påverkas ekonomiskt av att statliga uppgifter i praktiken överförs på dem, även om det är frivilligt att använda sig av möjligheten, lämnas obesvarad i utredningen. Stadsledningskontoret gör bedömningen att kostnaderna för staden kommer att öka för att behålla samma nivå av användning som är fallet idag, bland annat på grund av ordningsvakternas nya uppgifter och befogenheter, kostnader för kommunikationssamband samt ökad administration.

Stadsledningskontoret anser att det är bra och viktigt att ordningsvakternas utbildning blir mer omfattande. Redan idag får de ordningsvakter som arbetar på stadens uppdrag kompletterande utbildning för att kunna utföra ett gott trygghetsfrämjande arbete. Stadsledningskontoret välkomnar också att spaningsuppgifter som används i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet ska få användas i lämplighetsprövningen vid förordnande av ordningsvakter så att exempelvis eventuella kopplingar till organiserad brottslighet framkommer. Att Polismyndigheten regelmässigt använder sig av denna möjlighet vid förordnande av ordningsvakter anser stadsledningskontoret är av stor vikt.

Slutligen vill stadsledningskontoret föra fram att en nära samverkan och dialog mellan Polismyndigheten och staden, och som bygger på ömsesidighet och gemensamt lärande, är en förutsättning för ett effektivt och ändamålsenligt användande av ordningsvakter och för att nå målet om att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet på den plats, inom det område eller i den verksamhet där de verkar.

Idrottsförvaltningen

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att erinra mot utredningens förslag. Det förekommer att stadens mobila ordningsvakter får anledning att besöka idrottsanläggningar i staden. Det är angeläget för förvaltningen att det finns en möjlighet till assistans i situationer där polis inte kan förväntas ansluta.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2021 följande.

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att flera av utredningens förslag skulle innebära positiva förändringar för förvaltningens verksamheter, och att de utökade befogenheter och ansvarsuppgifterna för ordningsvakterna som föreslås generellt är bra.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2021 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och översänder den till kommunstyrelsen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens bedömning är att utredningens förslag till ny ordningsvaktlag är en anpassning till dagens samhälleliga krav på hur ordningsvakter bör kunna användas, men att det är otydligt vad som ska krävas och hur stora geografiska områden som tillstånd kan beviljas för. Det är bra att förstärka ordningsvakternas utbildning. Förslagen i utredningen kommer att leda till ökade administrativa kostnader för kommunen. Kommunen kommer även fortsättningsvis få ta kostnaderna för att anlita ordningsvakter för att upprätthålla allmän ordning, säkerhet och främja trygghet på allmänna platser och i offentliga miljöer.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2021 följande.

1. Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Särskilt uttalande gjordes Salar Rashid m.fl. (S), Shams A Hassan m.fl. (V) och Sara Soumah (Fi), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 juni 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i stort positiv till de förslag på ny lag och förordning som presenteras i betänkandet. Förslagen är anpassade till dagens samhällsförhållanden där ordningsvakter alltså utgör ett komplement till polisen i det trygghetsfrämjande arbetet på gator och torg. Förvaltningen ser generellt behovet av en lokal närvaro av polis såväl som av annan uniformerad personal för att öka tryggheten i stadsdelsnämndsområdet. Stockholms stad har sedan 2018 kraftigt ökat antalet ordningsvakter enligt den så kallade Stockholmsmodellen. En utvärdering av trygghetsskapande effekter som Malmö Universitet gjort på uppdrag av Stockholms stad visar att Stockholms ordningsvakter har ökat tryggheten på de platser där de varit verksamma, både bland privatpersoner och bland näringsidkare.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2021 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek m.fl. (SD), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till en modernisering av lagen om ordningsvakter. Moderniseringen behövs för att på ett bättre sätt möta dagens behov, vilket utredningen också slår fast. Förvaltningen instämmer i utredningens uppfattning att bestämmelsen om ordningsvaktens ändamål bör utformas på ett sådant sätt att det trygghetsfrämjande arbete som ordningsvakterna förväntas bedriva lyfts fram.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 25 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

I och med att ordningsvakternas roll i samhället har förändrats under senare år och att behovet och efterfrågan av trygghetsskapande åtgärder har ökat så anser koncernledningen att det är bra med en översyn av regelverket så att det är anpassat till dagens förhållanden. Det är även positivt att uppdraget omfattar en översyn av vissa frågor kring lämplighetsprövningen av personal hos auktoriserade bevakningsföretag.

SBRs remissvar har i huvudsak följande lydelse, Stockholm Business Region välkomnar ordningsvaksutredningen och de förslag som framlagts. Bolaget vill i sammanhanget framhålla det omfattande strategiska trygghetsarbete som bedrivs i Stockholms stad och hur vikten av företagarperspektivet stärkts för att säkra goda förutsättningar för företagande i hela staden.

SISABS remissvar har i huvudsak följande lydelse, SISAB välkomnar en översyn av regelverket för ordningsvakter. SISAB prioriterar insatser inom trygghetsområdet för att bidra till stadens mål om att till 2025 halvera den upplevda otryggheten i Stockholm. Det är dock viktigt att polisen fortsätter hålla en nära kontakt med allmänheten och att de i sin roll som huvudman för den allmänna ordningen och säkerheten ger ordningsvakterna det stöd och de förutsättningar som krävs för uppnå ett flexibelt och verkningsfullt resultat.

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse, AB Familjebostäder ser positivt på förslaget om ny lag för ordningsvakter mm med regler anpassade till dagens förhållanden i samhället. Bolaget framhåller betydelsen av dialog och kontaktskapande åtgärder för att därigenom skapa långsiktiga och förtroendefulla kontakter med de boende i områdena.

Stockholmsshems remissvar har i huvudsak följande lydelse, Stockholmshem ser positivt på förslaget om ny lag för ordningsvakter. Bolaget framhåller betydelsen av social kontroll genom fysisk närvaro av kapabla väktare enligt godtagna teorier, vilket även omnämns i utredningen. Vidare anser bolaget det är positivt att vikten av dialoginriktade och kontaktskapande åtgärder för att skapa långsiktiga och förtroendefulla kontakter med boende och andra aktörer i områdena lyfts i utredningens förslag.

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse, AB Svenska Bostäder instämmer i att förslaget om ny lag för ordningsvakter m.m. är positivt och delar uppfattningen att lagen behöver moderniseras och bättre anpassas till dagens förhållanden i samhället.

Mot bakgrund av detta ser koncernledningen positivt på ett mer flexibelt och anpassat regelverk för användandet av ordningsvakter för att genom ökad närvaro och synlighet bidra till det brottsförebyggande arbetet och en ökad upplevd trygghet i områdena.

Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S), Shamsu A Hassan m.fl. (V) och Sara Soumah (Fi) enligt följande.

Utredningen föreslår att:

1. Ordningsvakter ska få användas om det finns ett beslut om tillstånd att använda ordningsvakter eller om det följer av lag eller annan författning.
2. Ordningsvakterna ska få vissa ytterligare uppgifter och utökade befogenheter.
3. Polismyndigheten ska identifiera aktiviteter som frigör polisiära resurser.
4. Polismyndigheten ska ha en plan för samverkan som ett led i ledningen och kontrollen av ordningsvakter.
5. Den nuvarande ordningsvaktsutbildningen ska stärkas för att möta de krav som ställs på en ordningsvakt.

Vi välkomnar att regeringen har tillsatt en utredning för att modernisera lagstiftningen om ordningsvakter så att den speglar samhällsutvecklingen bättre. Det är behövligt särskilt med tanke på att inga större förändringar har gjorts sedan Lagen om ordningsvakter trädde ikraft 1 januari 1981. Utredningen som vi har fått ta del av är omfattande och berör viktiga områden.

Vi är av den uppfattningen att ordningsvakter kan bidra till att öka tryggheten i ett område förutsatt att ordningsvakter används på rätt sätt. Samt om ordningsvakterna ges förutsättningar att kunna fullfölja sitt uppdrag. Utbildning är en viktig faktor för att skapa förutsättningarna. Utredningen föreslår att utbildningen ska förlängas, vilket vi tycker är bra. Men vi anser att de föreslagna timmarna inte räcker. Utan det behövs en mycket längre utbildning med tanke på utredningens föreslår ordningsvakternas uppdrag och mandat ska utökas. Här kan Stockholms stad tjäna som modell när man ska förlänga utbildningarna. Staden har valt att erbjuda fler utbildningstimmar till de mobila ordningsvakter som staden anlitar. Syftet är att säkerställa att ordningsvakterna kan möta olika typer av människor i olika skeenden. Utbildningsmoment som rör socialtjänst, konflikthantering, lika behandling och antidiskriminering är viktiga att alla ordningsvakter tar del av oavsett var på fält de kommer att arbeta.

Därutöver anser vi att registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen ska fortsätta göras hos Säkerhetspolisen. Bland annat har Säkerhetsföretagen och Transportarbetareförbundet lyft att risken för att bevakningsföretag infiltreras ökar om kravet på medborgerlig pålitlighet tas bort och ingen kontroll sker hos Säkerhetspolisen. Vi delar den uppfattningen. I en tid då samhället behöver stärka arbetet för att motverka den organiserad brottslighet är det inte läge att luckra upp kontrollerna. Istället måste man säkerställa att man har täppt till alla möjligheter för kriminella att infiltrera viktiga tjänster som ska upprätthålla den allmänna ordningen.

Beklagligt nog har utredningen inte föreslagit att ordningsvakter ska kunna verka i större geografiska områden. Vi önskar att frågan ändå lyfts och kommunernas önskemål hörsammas. Vi har all förståelse för att hela Stockholm inte kan klassas som ett område men det är inte heller rimligt att Stockholm ska behöva ha flera tillstånd för en stadsdel. Lapptäcket som har uppstått i och med att tillstånd inte ges för större områden begränsar och ibland försvårar stadens trygghetsarbete.

I arbetet framåt med den nya lagen behöver Polisen och Polisförbundets åsikter hörsammas. Vidare vill vi påminna om att det är viktigt att inte lämpa över alltför många uppgifter som idag åligger polisen på enskilda privata företag. Det är samhällets ansvar att säkra medborgarnas trygghet. För oss är det viktigt att polisens lokala närvaro inte minskar. Om något, behöver den öka. Det är vad medborgarna och vi önskar.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V). enligt följande.

Vi välkomnar att regeringen har tillsatt en utredning för att modernisera lagstiftningen om ordningsvakter så att den speglar samhällsutvecklingen bättre. Det är behövligt särskilt med tanke på att inga större förändringar har gjorts sedan Lagen om fått ta del av är omfattande och berör viktiga områden.

För att öka medborgarnas trygghet är det bra med ytterligare resurser som kan komplettera såväl polisens som det lokala arbetet för att skapa ordning och säkerhet. Vi är positiva till kravet på ökad utbildning samt att den ska, delvis, kunna finansieras genom studiemedel. Däremot hade vi gärna sett ännu längre utbildning med tanke på att utredningen föreslår att ordningsvakternas uppdrag och mandat ska utökas. Här kan Stockholms stad tjäna som modell när man ska förlänga utbildningarna. Staden har valt att erbjuda fler utbildningstimmar till de mobila ordningsvakter som staden anlitar. Syftet är att säkerställa att ordningsvakterna kan möta olika typer av människor i olika skeenden. Utbildningsmoment som rör socialtjänst, konflikthantering, lika behandling och antidiskriminering är viktiga att alla ordningsvakter tar del av oavsett var på fält de kommer att arbeta.

Därutöver anser vi att registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen ska fortsätta göras hos Säkerhetspolisen. Bland annat har Säkerhetsföretagen och Transportarbetareförbundet lyft att risken för att bevakningsföretag infiltreras ökar om kravet på medborgerlig pålitlighet tas bort och ingen kontroll sker hos Säkerhetspolisen. Vi delar den uppfattningen. I en tid då samhället behöver stärka arbetet för att motverka den organiserad brottslighet är det inte läge att luckra upp kontrollerna. I stället måste man säkerställa att man har täppt till alla möjligheter för kriminella att infiltrera viktiga tjänster som ska upprätthålla den allmänna ordningen.

Beklagligt nog har utredningen inte föreslagit att ordningsvakter ska kunna verka i större geografiska områden. Vi önskar att frågan ändå lyfts och kommunernas önskemål höras. Vi har all förståelse för att hela Stockholm inte kan klassas som ett område men det är inte heller rimligt att Stockholm ska behöva ha flera tillstånd för en stadsdel. Lapptäcket som har uppstått i och med att tillstånd inte ges för större områden begränsar och ibland försvårar stadens trygghetsarbete.

I arbetet framåt med den nya lagen behöver Polisen och Polisförbundets åsikter höras. Det är positivt att lagen ger ökad förutsägbarhet och tydlighet när det ska vara tillåtet att använda ordningsvakter. Samtidigt är det viktigt att understryka att polisen har det yttersta ansvaret för medborgarnas säkerhet och att detta inte ska undergrävas. Vidare vill vi påminna om att det är viktigt att inte lämpa över alltför många uppgifter som idag åligger polisen på enskilda privata företag. Det är samhällets ansvar att säkra medborgarnas trygghet. För oss är det viktigt att polisens lokala närvaro inte minskar. Om något, behöver den öka. Det är vad medborgarna och vi önskar.

Särskilt uttalande gjordes av Göran Ek m.fl. (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna delar Förvaltningens synpunkt att ordningsvakter utgör en resurs som kan stärka det förebyggande och trygghetsskapande arbetet på lokal nivå. Därför är det viktigt att ordningsvakter får en adekvat utbildning kopplad till sitt uppdrag. Att kontrollen av de personer som förordnas som ordningsvakter förstärks och att deras utbildning förlängs och breddas. Utredningens bedömning och förslag om utvidgade befogenheter och uppgifter ser vi som viktig i ett effektivt utnyttjande av såväl polisens som ordningsvakternas resurser. De föreslagna förändringarna av regelverket innebär att ordningsvakter kan komma att användas på fler platser och inom större områden än vad som är fallet idag.

Polismyndigheten har i sin egen verksamhetsanalys identifierat polismän som kan tjänstgöra i yttre tjänst kommer att utgöra den mest knappa resursen inom myndigheten under de kommande åren. Myndigheten behöver därför identifiera aktiviteter som frigör polisiära resurser och har pekat ut ordningsvakter som en viktig resurs för att komplettera och avlasta polisen i det ordningsupprätthållande och trygghetsskapande arbetet.

§ 16**PM: En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)**

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 8 oktober 2021

KS 2021/793

Beslut

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut som redovisas i promemorian.

Särskilda uttalanden

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna hänvisar till Socialdemokraternas särskilda uttalande som redovisas i promemorian.

Ersätтарыttrande

Lisa Palm (Fi) hänvisar till Socialdemokraternas särskilda uttalande.

Ärendet

Kommunstyrelsen behandlar ett ärende om En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38). Borgarrådet König Jerlmyr redovisar ärendet i en promemoria.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt borgarrådsberedningens förslag till beslut.

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt borgarrådsberedningens förslag.

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Anna,Jerlmyr	2021-10-07
Karin Björnsdotter,Wanngård	2021-10-07
Björn,Ljung	2021-10-07
Hans Lorentz,Altsjö	2021-10-07